

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΙΔΕΕΣ
----------------	------	----------	---------------------	------------	--------	--------	-------

Η Ελλάδα μπορεί να ξαναχτιστεί

Ο πρόεδρος του Ιδρύματος Νιάρχου κ. Ανδρέας Δρακόπουλος μιλάει για την κρίση, το Κέντρο Πολιτισμού, τους πολιτικούς, τους επιχειρηματίες

Συνέντευξη στον **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο Ανδρέας Δρακόπουλος είναι πρόεδρος του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» και στη συνέντευξή του στην «Κ» μιλάει για το μεγάλο έργο του Φαλήρου, τον ρόλο που πρέπει να παίξουν οι λεγόμενοι ταγοί της ελληνικής κοινωνίας στην αντιμετώπιση της κρίσης, τη σημασία της φιλανθρωπίας σε μια στιγμή που το κράτος πρόνοιας καταρρέει και τον ρόλο που πρέπει να αναλάβει η κοινωνία πρόνοιας. Ο κ. Δρακόπουλος είναι ιδιαίτερα καυστικός έναντι της ελληνικής επιχειρηματικής τάξης, που κατά τη γνώμη του δεν στέκεται στο ύψος των περιστάσεων και δεν εκπληρώνει επαρκώς τις υποχρεώσεις της έναντι της πατρίδας της και της κοινωνίας. Αναφέρεται στην πρόκληση της διαχείρισης του Πάρκου, της Λυρικής και της Εθνικής Βιβλιοθήκης, ενώ χαρακτηρίζει κομμάτι του χθες το Μέγαρο Μουσικής και το πώς δημιουργήθηκε και εξελίχθηκε. Τέλος, ο κ. Δρακόπουλος εστιάζει το δικό του όραμα για το πώς η Αθήνα θα μπορούσε να εξελιχθεί σε κορυφαίο τουριστικό προορισμό, σαν τη Βαρκελώνη, όταν τελειώσει το έργο του Ιδρύματος και ταυτόχρονα ολοκληρωθεί η ανάπλαση του παραλιακού μετώπου.

— Αυτή τη στιγμή κατασκευάζεται ένα σημαντικό έργο στην Αθήνα, αλλά σε πολλούς δεν είναι ακόμη γνωστό ποια θα είναι η τελική του μορφή, σε ποιον θα ανήκει, πότε θα είναι έτοιμο κ.π.

Ανδρέας Δρακόπουλος: Πιστεύω ότι το μυστικό είναι οι 35άρηδες, οι οποίοι είναι αυτοί που τιμωρούνται από την κρίση, αλλά είναι και αυτοί που θα μπορούσαν πλέον να προσφέρουν και να οδηγήσουν την Ελλάδα σε μια καινούργια αρχή.

Οι έχοντες αυτής της χώρας πρέπει να πληρώνουν φόρους, ως επιχειρηματίες να δίνουν δουλειές, να ανοίγουν καινούργιες επιχειρήσεις, να δίνουν ελπίδα.

μοδίων υπουργείων και των δύο φορέων, και η οποία συνεδριάζει κάθε μήνα, όλοι μιλούν για οικονομική υποστήριξη. Δεν είναι, όμως, έτσι. Φτιάξτε την υποδομή, φτιάξτε το νομοθετικό πλαίσιο, βάλτε διευθυντή, σιγουρέψτε ότι και η Βιβλιοθήκη και η ΕΛΣ είναι υγιείς οργανισμοί στο επίπεδο που μπορούν. Δεν μπορεί να είναι όλα τέλεια, το ξέρω, αλλά πρέπει να είναι κάποια τάξη. Μετά θα έρθουν και τα χρήματα, εγώ το πιστεύω αυτό. Θα έρθουν από το κράτος, θα έρθουν από τρίτους, αλλά θα βοηθήσουμε και εμείς. Εμείς το δίνουμε, αλλά πρέπει να μπορεί και η κοινωνία και το κράτος να ανταπεξέλθουν, να κάνουν δηλαδή τα βασικά. Να «τρέξει», να είναι καθαρό, να πι-

γαινει ο κόσμος, να είναι προορισμός. Αυτό είναι το βασικό και πρέπει όλοι να βοηθήσουν, ο καθένας με τον δικό του τρόπο. Οικονομική υποστήριξη θα έχει. Θα βοηθήσουμε και εμείς οικονομικά μέχρι να πάρει μπροστά, αλλά δεν θα είμαστε αυτοί που θα λειτουργήσουμε τους δύο αυτούς οργανισμούς στο συνολικό έργο. Όμως, αν δεν μπορεί το κράτος να «τρέξει» τους άλλους δύο οργανισμούς, τότε θα έχουμε σοβαρά προβλήματα.

— Έχει αντιληφθεί το πολιτικό προσωπικό την πρόκληση για να κάνει τη δουλειά που πρέπει και να είναι έτοιμο το κράτος να διαχειρισθεί το έργο;

— Σαν σύστημα και θεσμικά, όχι. Ατομικά μόνο. Και πρέπει να ομολογήσω ότι και ο Κώστας Καραμανλής προσωπικά είχε αντιληφθεί, νομίζω, τη σπουδαιότητα του έργου και βοήθησε πολύ την εποχή εκείνη να ξεκινήσουν όλες οι διαδικασίες, αλλά τώρα την έχει αντιληφθεί και ο Σαμαράς ακόμη περισσότερο, τόσο σαν αυτοτελές έργο, όσο και σαν μέρος του ξεκινήματος της καινούργιας Ελλάδας. Να χτίσουμε μια καινούργια Ελλάδα.

Και αυτό το έργο είναι ένα πρώτο, αλλά σημαντικό βήμα μιας γενικής προσπάθειας και αλλαγής νοοτροπίας. Δεν μένουμε μόνο στο να φαίνονται όλα ωραία, αλλά πιστεύουμε πάρα πολύ στην όλη διαδικασία κατασκευής του έργου αυτού. Αξιοκρατικά, με προσοχή σε περιβαλλοντικά θέματα και με σεβασμό στο να γίνονται όλα σωστά και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Και τώρα που θα ανοίξει το κέντρο επισκεπτών, επιδιώκουμε να μπορούμε να ανοίξουμε το μεγάλο έργο στο κοινό μια φορά κάθε δύο εβδομάδες, μέσω παρουσιάσεων και εν συνεχεία περιήγησης, ώστε να μείνει και το κοινό για το έργο και για το πώς χτίζεται.

— Υπάρχει, βέβαια, ο κίνδυνος εάν το κράτος θα μπορούσει να το συντηρήσει όλο αυτό οικονομικά, μήπως καταλήξει ένα κέλυφος, όπως κινδυνεύει να γίνει σήμερα το Μέγαρο Μουσικής;

— Ναι, βέβαια. Οποίος το αρνηθεί αυτό σημαίνει ότι είναι εκτός πραγματικότητας. Εάν η Ελλάδα πάει χειρότερα οικονομικά, που δεν το νομίζω, τότε πράγματι υπάρχει αυτός ο κίνδυνος. Είναι ένα στοιχείο για όλους τους Ελ-

Δεν υπάρχει πλέον το κράτος πρόνοιας όπως το ξέραμε, υπάρχει η κοινωνία πρόνοιας. Εμείς δεν αναπληρώνουμε, μόνο συμπληρώνουμε.

λπνες. Δεν είναι μόνο ένα στοιχείο για το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος». Βέβαια, για το Ίδρυμα είναι μια πολύ μεγάλη δωρεά, αλλά δεν παύει να είναι ένα από τα πολλά τα οποία κάνει. Σαν μέγεθος είναι τεράστιο αυτό το έργο. Και οικονομικά είναι τεράστιο. Αλλά εμείς κάνουμε τη δουλειά μας. Αυτή είναι η δουλειά μας: να βοηθάμε σε διάφορους τομείς και μετά να προχωράμε.

Τώρα, το Μέγαρο, που με ρωτήσατε. Νομίζω ότι και αυτό έχει ενδιαφέρον. Γιατί για μένα εκφράζει μιαν άλλη, παλαιότερη εποχή. Και λόγω του πώς χτίστηκε και πώς φτιάχτηκε, αλλά και λόγω του τι σκοπό είχε και έχει. Για μένα, εκεί που είναι τώρα, αργοπεθαίνει. Δεν είμαι από αυτούς που ισχυρί-

Να μην κοιτάμε μόνο έξω, πρέπει να προσπαθήσουμε μόνοι μας να σωθούμε

— Πού γέρνει το ισοζύγιο, τα θετικά, τα αρνητικά, και πού βλέπετε να είναι η χώρα σε δέκα χρόνια από τώρα;

— Αυτό που φοβόμαι είναι ότι πρέπει εμείς οι ίδιοι να φτιάξουμε το μαγαζί μας, να μην κοιτάμε μόνο έξω, πρέπει να προσπαθήσουμε μόνοι μας να σωθούμε. Να μην περιμένουμε από τους έξω, όσοι και αν είναι οι έξω, να μας βοηθήσουν. Μόνοι μας πρέπει να φτιάξουμε τη χώρα μας. Το καλό, και ταυτόχρονα παράδοξο για μένα, είναι ότι η κοινωνία, αυτοί που είναι από κάτω, που δεν έφταιγε και που έχει πληρώσει, έχει καταλάβει και είναι έτοιμη και θέλει και ζητάει την εξήγηση. Αλλά η ηγεσία, είτε πρόκειται για πολιτικούς είτε για επιχειρηματίες, που

προσπαθεί να εξηγήσει και να καθοδηγήσει τη χώρα έξω από το πρόβλημα, αυτοί δηλαδή που είναι από πάνω (υπάρχουν βέβαια και οι εξαιρέσεις), δεν έχει αντιληφθεί πόσο σοβαρό είναι το πρόβλημα. Δεν αφορά το τι θα γίνει με τη δική τους καριέρα, αλλά το τι θα γίνει για το καλό της χώρας. Αυτό σου δίνει ελπίδα, γιατί ό,τι γίνεται από κάτω, με το πέρασμα του χρόνου τελικά νικάει. Το ρίσκο είναι ότι με την παγκοσμιοποίηση μερικές χώρες αρχίζουν να περνούν στο περιθώριο. Το μεγαλύτερο ρίσκο για μένα είναι να μην μείνουμε στο περιθώριο. Αλλά φοβάμαι ότι μπορούμε να μπούμε σε μια νοοτροπία του «δεν βαριέσαι, αντέξουμε, φρυζώσουμε, εντάξει είμαστε», το οποίο για μένα θα είναι το τελικό χτύ-

πημα. Γιατί αυτό σημαίνει ότι οι νέοι, οι οποίοι καταλαβαίνουν, θα φύγουν λόγω έλλειψης ελπίδας και ονείρου. Η Ελλάδα είχε πάντα αυτό το «η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει», αλλά αν μπούμε στο περιθώριο, θα είναι το ίδιο με θάνατο. Και αυτό γίνεται και με άλλες χώρες. Όλα αυτά με κάνουν και ελπίζω βέβαια, και πιστεύω, αλλά δεν έχουμε καιρό για χάσιμο, δεν έχουμε καιρό για να κοπιάσουμε το δικό μας συμφέρον. Πρέπει να δουλέψουμε όλοι για να βοηθήσουμε την Ελλάδα: ο ιδιωτικός τομέας και ο δημόσιος, και η φιλανθρωπία και οι έχοντες και το κράτος, το οποίο πρέπει να κάνει μια σωστά τη δουλειά του. Από πάνω μέμμε, φρυζώσουμε, εντάξει είμαστε», το οποίο για μένα θα είναι το τελικό χτύ-

πρέπει όλος ο πολιτικός χώρος να αναθεωρήσει παλιά του πιστεύω. Για μένα δεν υπάρχει πλέον Αριστερά ή Δεξιά, υπάρχει η Ελλάδα. Από την Αριστερά, από τη Δεξιά, από παντού υπάρχουν σωστοί Έλληνες που μπορούν να βοηθήσουν. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να υπάρχουν οι σωστές συνεργασίες. Ακόμη και όταν διαφωνείς με κάποιον, είτε ιδεολογικά είτε πρακτικά, δεν μπορώ να πιστέψω ότι δεν μπορούν να πουν «απ'όπου και αν προέρχονται», πως αν και διαφωνούν στα περισσότερα θέματα, υπάρχουν νένε ή έξι πράγματα στα οποία μπορούν να συμφωνήσουν όλοι. Αυτό ως Έλληνας θα το επιζητούσα από όλους τους ηγέτες του πολιτικού σκηνικού.

Η Αθήνα γίνεται Βαρκελώνη

— Υπάρχει ένα project για την ανάπλαση του παραλιακού μετώπου. Τι σχέση έχει το Ίδρυμα με αυτό και πώς δένει με το υπόλοιπο έργο που κάνεις;

— Το μόνο το οποίο κάνω εμείς και το οποίο μας ζητήθηκε από την προηγούμενη κυβέρνηση, επειδή δεν είχε τη δυνατότητα να το πραγματοποιήσει, ήταν να βοηθήσουμε ώστε να γίνουν οι μελέτες από τον Ρέντζο Πιάνο, που ήταν απαραίτητες για να ενταχθεί το έργο του παραλιακού μετώπου στο ΕΣΠΑ.

«Η συμφωνία με το κράτος είναι ότι στο τέλος του 2015 θα παραδώσουμε το έργο μαζί με την Α.Ε. στο Δημόσιο», υποστηρίζει ο κ. Ανδρέας Δρακόπουλος, πρόεδρος του Ιδρύματος Νιάρχου.

Η ιδέα ήταν ότι έτσι δένεις το παραλιακό μέτωπο με το Κέντρο Πολιτισμού, το οποίο κάνει καλά στην περιοχή, και το δέχτηκε και ο Πιάνο. Έτσι κάναμε και τις μελέτες, με συμμετοχή μάλιστα αρκετών Ελλήνων αρχιτεκτόνων, κι εκεί σταματάμε. Δεν έχουμε άλλη ανάμειξη, αλλά ελπίζουμε βέβαια να προχωρήσει και πιστεύω ότι θα προχωρήσει. Θεωρώ ότι δένει η όλη ιδέα και το όνειρο του Πιάνο να ξαναφέρει αυτό που έλεγε και ο ίδιος χαριτολογώντας, την Καλή Θέα (στην Καλλιθέα), να ενώσει τη θάλασσα με την Ακρόπολη και να λειτουργήσει η παραλία της Αθήνας όπως παλιά. Από ό,τι ακούω, νομίζω ότι προχωράει.

— Αυτό θα μπορούσε να δώσει σε ένα όραμα να γίνει η Αθήνα σε λίγα χρόνια Βαρκελώνη ως προορισμός;

— Οπωσδήποτε, αυτή είναι και η δική μας ιδέα, αλλά και πάλι χρειάζεται οργάνωση, χρειάζεται ο καθένας να παίξει τον ρόλο του. Το κράτος με τις υποδομές-συγκοινωνίες, η κοινωνία να το αγαπήσει, να το καταλάβει, να γίνει προορισμός: να το ζήσει δηλαδή. Το ένα θα φέρει το άλλο. Και εκεί είναι νομίζω το μεγάλο στοίχημα. Δεν είναι εάν θα δουλέψει την πρώτη φορά, εάν θα ανάψουν τα φώτα. Θα ανάψουν τα φώτα.

Η ψυχική όμως είναι ο κόσμος και είναι σημαντικό πώς θα το αγκαλιάσει το κράτος με υποδομές, για να πάει ο κόσμος και να το αισθανθεί πραγματικά δικό του. Και η Βαρκελώνη, πιστεύω,

δεν έγινε από τη μία μέρα στην άλλη. Εκεί πήμα σε ένα άλλο θέμα, που αξίζει τον κόπο, νομίζω. Είχα πάει πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες και γνώριζαν τι θα γινόταν το κάθε έργο, το κάθε κτίριο που είχε φτιαχτεί, την επόμενη μέρα όταν θα έσβηνε η φλόγα. Κι έτσι ερχόμαστε πάλι στον ρόλο του κράτους. Εμείς δεν ξέραμε τίποτα. Βλέπουμε πώς αναζωογονήθηκε με τη σωστή υποδομή η Βαρκελώνη, η οποία ήταν πριν μια ξεσημασμένη πόλη. Δηλαδή, τα χρήματα από μόνα τους δεν κάνουν τη διαφορά. Αυτή είναι μια μεγάλη παρεξήγηση που υπάρχει ακόμη, ιδίως στην Ελλάδα. Τα χρήματα είναι μέρος της λύσης.

Το φιλότιμο του Έλληνα δεν χάθηκε

— Τι έχετε μάθει μέσα από τη δραστηριότητα του Ιδρύματος για τις τοπικές κοινωνίες, για τον απλό άνθρωπο με τον οποίο έχετε έλθει σε επαφή;

— Πιστεύω ότι μπορεί να σωθεί η Ελλάδα και να ξαναχτιστεί. Υπάρχει το φιλότιμο, το οποίο κώθηκε κάπου πολύ βαθιά, σχεδόν χάθηκε. Δεν εξαφανίστηκε, κώθηκε όμως κάπου. Χάθηκαν πολλές αξίες και αυτό δεν είναι θέμα πολιτικό, αλλά κοινωνικό. Πάντως, το φιλότιμο υπάρχει ακόμη και νομίζω ότι με πολλή δουλειά, σωστή νοοτροπία και σωστή ηγεσία θα ξαναχτισουμε μια καινούργια Ελλάδα, η οποία θα είναι και καθαρή και ωραία. Εγώ πιστεύω ότι τα έχουμε όλα: πολιτισμό, ιστορία, τουρισμό, καιρό, αγροτουρισμό. Ψάχνουμε να βρούμε κάτι, το οποίο δεν έχουμε ανάγκη να το βρούμε, το έχουμε ήδη. Δεν έχουμε καταλάβει τι έχουμε.

— Υπάρχει ένα κενό ηγεσίας στην Ελλάδα; Με την ευρύτερη έννοια, όχι μόνο πολιτικής.

Η μόνη ελπίδα και πάλι είναι να καταφέρεις να ενώσεις ορισμένους άξιους.

— Υπάρχει έλλειψη ηγεσίας γενικά. Η μόνη ελπίδα και πάλι είναι να καταφέρεις να ενώσεις ορισμένους άξιους. Συγχρόνως, με την έλλειψη ηγεσίας υπάρχει και κάτι άλλο, το οποίο νομίζω ότι αρχίζουμε και το καταλαβαίνουμε όλοι μας: το γεγονός ότι μόνος του ο καθένας δεν μπορεί να βρει λύσεις. Είτε αυτό λέγεται κράτος

να ανοίγουν καινούργιες επιχειρήσεις, να δίνουν ελπίδα, και βέβαια να αποκομίζουν και οι ίδιοι κέρδος. Η φιλανθρωπία έρχεται συμπληρωματικά. Δεν αναπληρώνει τίποτε από μόνη της, γιατί δεν μπορεί να κάνει τίποτε από μόνη της και ούτε πρέπει να προσφέρει μόνο φιλανθρωπία. Αλλά πιστεύω πως, και δεν το λέω γιατί έχω προσωπικά με κάποιον, οι έχοντες δεν έχουν ανταποκριθεί στο κάλεσμα, το οποίο είναι πολύ ηχηρό, τουλάχιστον συνολικά, όσο θα έπρεπε στις ανάγκες που έχει η χώρα. Είτε λοιπόν δεν ανταποκρίνονται είτε, όταν το κάνουν, αυτό γίνεται με πολύ ειδικούς τρόπους, που για μένα κάνει το νόημα.

— Έχετε γνωρίσει νέους ανθρώπους που ξέρете ότι μπορούν να κάνουν τη διαφορά σε αυτήν τη χώρα;

— Έχω γνωρίσει και πιστεύω ότι το μυστικό είναι πλέον η επόμενη γενιά. Είναι οι 35άρηδες, οι οποίοι είναι αυτοί που τιμωρούνται από την κρίση, αλλά είναι και αυτοί που θα μπορούσαν να προσφέρουν και να οδηγήσουν την Ελλάδα σε μια καινούργια αρχή. Πιστεύω ότι ακόμα και η δική μας γενιά, παρ'όλο που θεωρούμαστε νέοι, δυστυχώς είναι μέρος του προβλήματος, από απόψεως γενικής νοοτροπίας. Εξαίρεσεις πάντα υπάρχουν, αλλά γενικά πρέπει να κοιτάξουμε να βοηθήσουμε και τους επόμενους να χτίσουν μια καινούργια Ελλάδα.